

§ 461

**Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle
Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta**

HEL 2018-011860 T 11 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon:

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on pääosin otettu huomioon Helsingin kaupungin arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esittämät havainnot. Östersundomin yhteinen yleiskaava on hyväksytty 11.12.2018 ja yleiskaavassa tiiviitä kaupunkimaisia rakentamisalueita sijoittuu Kehä III:n ja Porvoonväylän liittymäalueen lounaispuolelle huomattavasti arviointiselostuksessa esitettyä lähemmäksi hankealuetta. Tämä tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa riippumatta siitä, mihin vaihtoehtoon päädytään.

Ilmastovaikutukset on arvioitu varsin suppeasti laitoksen ja kuljetusten viimeisten kilometrien hiilidioksidipäästöjen perusteella. Fossiilisten ja kiertotalouspoltoaineiden vaikutuksia ilmastoon ja luonnonvaroihin tulisi vertailla selkeästi koko ketjun matkalta, kuljetuksista jätteiden ja sivutuotteiden hyödyntämiseen.

Tarkastelemalla pelkästään selostuksessa esitettyjä hankevaihtojen hiilidioksidipäästöjä on vaikea perustella arvioinnin johtopäätöstä myönteisistä ilmastovaikutuksista kapasiteettia lisäävissä vaihtoehdoissa. Erillisen uuden tuotantoyksikön myötä poltossa muodostuvia pohjatuohkia muodostuu huomattavasti nykyistä enemmän. Arvioinnissa ei kuitenkaan esitetä tietoa siitä, kuinka suuri osa tästä on hyödynnettävissä, vaikka kapasiteettia lisäävillä vaihtoehdoilla arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Selostus kokonaisuudessaan on melko kattava mutta siinä on joitakin selkeitä puutteita. Esimerkiksi karttakuva lähimpien asuinalueiden ja -rakennusten sekä virkistysalueiden sijoittumisesta suhteessa hankealueeseen on peruslähtökohta arvioitaessa ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Paikallisten yhteisvaikutusten arviointi mm. melu- ja hajuvaikutusten ja toisaalta onnettomuustilanteiden osalta on puutteellinen. Etenkin yhteisvaikutukset Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen kanssa aiheuttavat muutoksia nykytilanteeseen nähden toisin kuin selostuksessa esitetään.

Hankkeen ilmastovaikutuksia ja vaikutuksia luonnonvaroihin tulee arvioida laajemmin ennen hankkeen toteuttamista. Molemmat kapasiteettia kasvattavat hankevaihtoehdot edistävät kivihiilen käytöstä luopumista, mikä on Helsingin kaupungin tavoitteiden mukaista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 3.5.2019, Uudenmaan Ely-keskus.pdf
- 2 Lausuntopyyntö 3.5.2019, liite, arviointiselostus, Uudenmaan Ely-keskus
- 3 Lausuntopyyntö 3.5.2019, liite, meluselvitys, Uudenmaan Ely-keskus
- 4 Lausuntopyyntö 3.5.2019, liite, savukaasumallinnus, Uudenmaan Ely-keskus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Helsingin kaupungin ja kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta lausuntoa. Lausuntoa on pyydetty 5.7.2019 mennessä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Vantaan Energia Oy suunnittelee vuonna 2014 valmistuneen jätevoimalan laajentamista ja on käynnistänyt hankkeesta ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA:n) 30.10.2018. YVA-hankkeen yhteysvi-

ranomainen Uudenmaan Ely-keskus antoi ohjelmasta lausuntonsa 11.1.2019. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset esitetään nyt lausunnolla olevassa arviointiselostuksessa.

Laitoksen mahdollisista vaikutuksista on arvioitu rakentamisaikaiset vaikutukset sekä vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja kaavoitukseen, maisemaan ja kulttuuriympäristöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, liikenteeseen, meluun, ilmastoon, ilmanlaatuun, hajuun, maa- ja kallioperään ja pohjaveteen, vesistöihin, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, luonnonvarojen hyödyntämiseen, toiminnassa muodostuviin jätteisiin ja sivutuotteisiin, häiriötilanteisiin ja onnettomuuksiin.

Laajennushankkeella arvioidaan olevan vähäisiä myönteisiä vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä ilmastoon, koska hyödyntämällä kierrätykseen kelpaamatonta materiaalia energiantuotantoon voidaan vähentää kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrää sekä fossiilisten energianlähteiden käyttöä. Poltossa muodostuvien tuhkien hyötykäytöllä voidaan lisäksi korvata neitseellisten materiaalien käyttöä maa- ja rakentamisessa, mikäli niiden laatu sen sallii. Vähäisiä kielteisiä vaikutuksia arvioidaan syntyvän rakentamisen aikaisesta liikenteestä, melusta ja luonnonvarojen käytöstä sekä toiminnan aikaisista liikenteen päästöistä ja poltossa muodostuvista jätteistä ja sivutuotteista. Lähialueen toiminnoilla voi olla vähäisiä kielteisiä yhteisvaikutuksia alueen muuhun liikenteeseen ja liikenteen päästöihin. Arviointiselostuksessa kaikkia tarkasteltuja toteutusvaihtoehtoja pidettiin ympäristövaikutusten kannalta toteutuskelpoisina.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on tarkasteltu kolmea vaihtoehtoa. Hankevaihtoehdossa 0 (VE0) tarkastellaan tilannetta, jossa laajennushanketta ei toteuteta ja voimalaitoksen kapasiteetti pysyy nykyisessä, noin 374 000 tonnissa poltettua jätettä vuodessa. Hankevaihtoehdossa 1 (VE1) arvioidaan tilannetta, jossa olemassa olevien kattiloiden kapasiteettia lisätään siten, että jätevoimalan kokonaiskapasiteetti on noin 450 000 tonnia poltettua jätettä vuodessa. Hankevaihtoehdossa 2 (VE2) arvioidaan tilannetta, jossa olemassa olevien kattiloiden kapasiteetin lisäyksen lisäksi jätevoimalaa laajennetaan uudella arinakattilalla, jolloin jätevoimalan kokonaiskapasiteetti olisi yhteensä noin 600 000 tonnia vuodessa. Kokonaan uudessa rakennettavassa laitossyksikössä hyödynnettäisiin energiana sekajätteen lisäksi pääsääntöisesti myös jätteiden käsittelylaitoksista ylijäävää muihin tarkoituksiin kelpaamatonta materiaalia ja teollisuuden jätteitä.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on toimialan lausunnon mukainen. Helsingin kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen antaa lausuntonsa suoraan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 3.5.2019, Uudenmaan Ely-keskus.pdf
- 2 Lausuntopyyntö 3.5.2019, liite, arviointiselostus, Uudenmaan Ely-keskus
- 3 Lausuntopyyntö 3.5.2019, liite, meluselvitys, Uudenmaan Ely-keskus
- 4 Lausuntopyyntö 3.5.2019, liite, savukaasumallinnus, Uudenmaan Ely-keskus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Ympäristöpalvelut Ympäristönsuojeluyksikkö 4.6.2019

HEL 2018-011860 T 11 01 05

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalta lausuntoa Helen Oy:n Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (UUDELY/11485/2018). Kaupunkiympäristötoimialan palvelut ja luvat palvelukokonaisuuden ympäristönsuojeluyksikön päällikkö päättää antaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on kattavasti tunnistettu hankkeen eri ympäristövaikutuksia. Kuitenkin olisi ollut toivottavaa, että selostuksessa olisi selkeästi tuotu esille ja yksilöity hankkeen keskeisimpiä ympäristövaikutuksia. Tämä korostuu joidenkin yksittäisten vaikutusten arvioinnin kohdalla, jossa arviointiosuus on kuitattu luettelomaisesti ja toteavaan sävyyn. Kautta linjan vaikutusarvioinnissa on todettu, ettei hankkeesta aiheudu merkittäviä vaikutuksia. Merkittävä vaikutus on arviointiterminä tulkinnanvarainen ja ei anna riittävää kuvaa siitä, mitkä todelliset tai arvioidut vaikutukset lopulta ovat. Kokonaisvaltaisesti vaikutusarviointia olisi täsmentänyt, jos arvioinnissa olisi johdonmukaisesti kuvattu, mikä vaikutus on hankkeen aiheuttamalla muutoksella suhteessa ympäristön nykytilaan ja kuinka suuresta vaikutuksesta on kyse esimerkiksi ajallisen keston tai voimakkuuden osalta.

Vaikutusarvioinnissa olisi ollut hyvä tehdä laajempaa tarkastelua nimenomaan hankkeen ilmastopäästöjen osalta, koska hanke nojaa vahvasti tähän teemaan, johon kytkeytyvät myös kiertotalouteen liittyvät tekijät. Vantaan jätevoimalan polttoaineen tarpeen arviointi ei voi yksinomaan perustua tämän hetkiseen tilanteeseen, vaan kiertotalouden mahdolliset vaikutukset on otettava huomioon. Voimalaitoksen tarvitseman polttoaineen riittävyys on arvioitu ylimalkaisesti ja kiertotalouden mahdollisia vaikutuksia on aliarvioitu. Selostuksessa on todettu, että syntypaikkalajitellun jätteen polttokapasiteetille on vielä useiden vuosien ajan tarvetta, sillä Suomesta viedään edelleen isoja määriä jätettä ulkomaille poltettavaksi.

Selostuksessa ei kuitenkaan ole tunnistettu, että jätteen kokonaismäärän odotetaan kutistuvan paremman syntypaikkalajittelun myötä. Samalla jätteen lämpöarvo heikkenee muovin osuuden vähentyessä poltettavassa jätteessä, jolloin jätettä on poltettava kerralla suurempia määriä saman tehon aikaansaamiseksi. Ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi ollut oleellista tunnistaa näitä tekijöitä ja arvioida laajemmin tiedossa olevien muutosten vaikutuksia poltettavan jätteen saatavuuteen. Näitä ovat mm. EU:n jätedirektiivissä määritetyt asteittain kiristyvät tavoitteet yhdyskuntajätteen kierrätykselle, mukaan lukien uusien jättejakeiden, kuten tekstiilijätteen, erilliskeräys. Tällä hetkellä myös kierrätyksen ulkopuolella oleville muovijakeille etsitään tehokkaita kierrätystapoja.

Vaihtoehdossa VE2 jätepolttoaineena käytettäisiin pääsääntöisesti teollisuuden jätteitä ja kierrätyslaitosten rejektejä, joiden määrä ei selostuksen mukaan ole vähenemässä. Selostuksessa ei ole otettu huomioon, että rakennus- ja purkujätteen osalta Valtioneuvoston jätteistä antaman asetuksen (179/2012) 16 §:ssä on asetettu tavoitteeksi, että vuonna 2020 vähintään 70 painoprosenttia hyödynnetään muutoin kuin

energiana tai polttoaineeksi valmistamisessa. Lisäksi eri puolilla Suomea, pääkaupunkiseutu mukaan lukien, on käynnistetty hankkeita, joissa teollisuuden sivuvirroille ja jätteille pyritään löytämään hyödyntäjiä. Laitoksen jatkosuunnittelussa, esimerkiksi ympäristölupavaiheessa, on esitettävä miten varaudutaan tilanteeseen, ettei kierrätykseen kelpaamatonta jätettä kerääny riittävästi polttoon.

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 10.12.2018 § 803

HEL 2018-011860 T 11 01 05

DUUDELY/11485/2018

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennusta koskevaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon:

Östersundomin kaavatilanne

Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Östersundomin 2. vaihemaa-kuntamaakuntakaavan 12.6.2018. Arviointiohjelman tiedot tulee tältä osin päivittää ja siinä tulee esittää kuva Östersundomin 2. vaihemaa-kuntakaavasta ja sen sisällöstä.

Hankealue sisältyy Östersundomin yhteiseen yleiskaavaan. Arviointiohjelmassa tulee esittää ajantasaiset tiedot Östersundomin yhteisestä yleiskaavasta, sen sisällöstä ja käsittelyvaiheesta. Hankealue on yleiskaavassa merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueeksi, jonka itäpuolella on luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä ekologinen yhteys ja ekologisen yhteyden mahdollistava vihersilta. Hankealue sijoittuu lähelle yleiskaavassa esitettyä ekologisen yhteyden kehitettävää osaa ja tämän vuoksi hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee arvioida myös nämä vaikutukset. Tarkistetun kaavaehdotuksen rakentamisalueet sijoittuvat huomattavasti arviointiohjelmassa esitettyä lähemmäs hankealuetta.

Östersundomissa lähellä hankealuetta on vireillä Norrbergetin asema-kaava, mikä tulee mainita luvussa 6.1.3.. Tuleva noin 60 hehtaarin elinkeinotoimintojen alue sijoittuu hankealueen itäpuolelle.

Hankkeen liittyminen muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Jätesuunnitelmia esittelevässä kohdassa tulee mainita myös Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset, joiden päivittäminen on parhaillaan vireillä. Voimassa olevien jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteita ehdotetaan laajennettaviksi ja lisäksi määräykseen ehdotetaan lisättäväksi uusi erilliskeräysvelvoite muovipakkauksille.

Hallitus esittää, että kivihiilen käyttö sähkön tai lämmön tuotannon polttoaineena kielletään 1.5.2029 lukien. Kieltoon tähtäävä esitys on lähetetty 18.10.2018 eduskuntaan. Mikäli laki tulee voimaan, sillä on vaikutusta myös hakijan energiantuotantotapoihin. Tämä tulisi todeta arviointiohjelmassa.

Valtioneuvoston periaatepäätös meluntorjunnasta on kumottu 31.12.2015, joten siihen ei tule viitata arviointiohjelmassa.

Nykytilan kuvaus

Ympäristön nykytilan kuvaus on pääpiirteissään riittävä, mutta se vaatii joiltakin osin täydentämistä ja tietojen tarkastamista. Ympäristövaikutusten nykytilan kuvaaminen mahdollisimman kattavasti ja tarkasti on erityisen oleellisesta hankkeesta, jossa nollavaihtoehto vastaa ympäristössä nykyisin vallitsevaa tilaa, eli tilannetta, jossa jätevoimalan kapasiteetti ja siten ympäristövaikutukset säilyvät nykyisellään.

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatua ja sen kehittymistä on kuvattu kattavasti. Nykyisen jätteenpolttolaitoksen aiheuttamista päästöistä ja pitoisuuksista olisi kuitenkin hyvä lisätä tietoa. Ohjelman liikenne ja melu -kohdassa tulisi esittää alueen nykyinen melutilanne käytettävissä oleviin ja mainittuihin lähteisiin perustuen, näin vallitsevasta melutilanteesta saisi selkeämmän kuvan.

Vaikutusten arviointi

Arviointiohjelmassa on tunnistettu merkittävimmät ja keskeisimmät oletettavissa olevat vaikutuskokonaisuudet, joita arviointityössä painotetaan. Esitetyt tiedot oletetun vaikutusalueen laajuudesta ja arvioinnin sisällöstä on esitetty pääosin asianmukaisesti. Arvioinnin aikana tietoja tulee kuitenkin varautua tarkentamaan ja täydentämään. Erityistä huomioita tulee arvioinnissa kiinnittää herkkiin kohteisiin, joita ovat esimerkiksi asuminen, virkistysalueet, herkäät luontokohteet ja veden hankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet sekä toisaalta ilmastovaikutuksiin.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi selkeämmin arvioida hankkeen vaikutuksia myös jätepolitiikan tavoitteiden näkökulmasta. Jätteen määrän vähentäminen sekä uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostaminen, ovat jätelain ensisijaisia tavoitteita, joten hankkeen ympäristövaikutus-

ten arvioinnissa tulee pyrkiä ennakoimaan kiertotaloutta edistävien toimien vaikutuksia mm. polttoon ohjautuvien jätteiden määrään, kuljetusmatkoihin ja hankkeen vaikutuksiin luonnonvarojen käyttöön. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee pyrkiä ennakoimaan kiertotalouden tuomia muutoksia jätehuoltoon. Jätevoimalan kapasiteettitarvetta määritettäessä tulee arvioida jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteiden tiukennusten ja jätelainsäädännössä asetettujen tavoitteiden toteuttamisen sekä mahdollisten muiden kiertotaloutta edistävien toimien vaikutukset polttoon ohjautuvien jätteiden määrään. Arviointiohjelmassa on pohdittava todennäköisyys tilanteelle, jossa kierrätykseen kelpaamatonta jätettä ei saada polttolaitokselle tarpeeksi, jolloin polttoon päätyykin kierrätettäväksi soveltuvaa jätettä.

Jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on tunnistettu yhtenä hankkeen keskeisimmiksi ympäristövaikutuksiksi polttoaineiden hankinta, kuljetus ja käsittely. Hankekuvauksessa tämä osuus on esitetty pelkistetyksi. Kuljetuksien osalta on todettu kappaleessa 6.4, että vuonna 2017 voimalalle ajettiin noin 170 autokuormaa jätettä vuorokaudessa ja laajennuksen jälkeen määrän arvioidaan olevan noin 230 autokuormaa jätettä vuorokaudessa. Kuljetusmäärien lisäyksessä ei ole yksilöity onko lisäys sama sekä vaihtoehdossa 1 että 2 huolimatta siitä, että tuotantomäärä on selkeästi suurempi vaihtoehdossa 2. Ohjelmaa tulisi laajentaa näiltä osin. Lisäksi varsinaisilla kuljetuksilla on myös ympäristövaikutuksia kestävyysnäkökulmasta, jos polttoaineiksi tarkoitettuja jätteitä kuljetetaan pitkiä matkoja. Arvioinnissa tulee tunnistaa ongelmat polttoaineen saatavuudessa, jolloin kyseen voi tulla myös jäteraaka-aineen kuljetukset Suomen rajojen ulkopuolelta.

YVA-ohjelmassa jätevoimalan laajennustarvetta perustellaan muun muassa sillä, että pääkaupunkiseudulla tarjolla olevan kierrätykseen kelpaamattoman, syntypaikkalajitellun jätteen määrä ylittää Vantaan jätevoimalan nykyisen ympäristöluparajan. Ohjelmassa ei ole kuitenkaan tarkemmin esitetty, mistä nämä jätevirrat ovat peräisin. Poltettavan jätteen joukossa on paljon kierrätykseen kelpaavaa jätettä, jota ei nykyisin vielä erotella. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tulee sisällyttää selvitys mistä ja minkälaisia jätteitä voimalaitokselle on tarkoitus vastaanottaa.

Meluvaikutusten arvioinnista todetaan, että eri hankevaihtoehdoissa ei ole melun kannalta merkittävää eroa, joten kaikkien hankevaihtoehtojen meluvaikutuksia voidaan arvioida saman melumallinnuksen avulla. Toisaalta sanotaan, että ympäristömelutasot lasketaan nykyisessä tilanteessa sekä tilanteessa, jossa jätevoimalaa on laajennettu suunnitelmien mukaisesti. Kohtaa tulee selventää, eikä etukäteen voida määrittellä sitä, ettei hankevaihtoehdoilla ole eroa.

Ilmanlaadun arvioinnissa on oleellista, että voimassa oleviin ilmanlaadun raja- ja ohjearvoihin vertaamisen lisäksi arvioidaan sitä, minkä suuruisen lisäyksen hankevaihtoehdot aiheuttaisivat nykyisiin pitoisuustasoihin eli minkälaiset hankkeen päästöjen aiheuttamat pitoisuudet ja vaikutukset ovat yhdessä nykyisten päästölähteiden kanssa.

Häiriö- ja onnettomuustilanteiden seurausvaikutusten arviointi -kohdassa jää epäselväksi, mitä riski- ja häiriötekijöitä aiotaan tarkastella. Mahdollisten onnettomuuksien ja häiriöiden vaikutusalueiden laajuus tulee arvioida ottaen huomioon tulevat maankäytön muutoksiin liittyvät suunnitelmat. Arvioinnissa tulee tarkastella myös seisokkien, huoltotaukojen ja prosessin käynnistämisen aikaisia vaikutuksia. Hankekuvausta tulee täydentää tältä osin.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Ympäristöpalvelut Ympäristönsuojelu 27.11.2018

HEL 2018-011860 T 11 01 05

Kaupunginhallitus on pyytänyt Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalta lausuntoa Helen Oy:n Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (DUUDELY/11485/2018).

Kaupunkiympäristötoimialan palvelut ja luvat palvelun ympäristönsuojeluyksikön päällikkö, jolle kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvien yhteyslausekantojen antaminen on delegoitu (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 18.5.2018, § 103.), päättää antaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon.

Jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on tunnistettu yhtenä hankkeen keskeisimmiksi ympäristövaikutuksiksi polttoaineiden hankinta, kuljetus ja käsittely. Hankekuvauksessa tämä osuus on esitetty varsin pelkistetysti. Kuljetuksien osalta on todettu kappaleessa 6.4, että vuonna 2017 voimalalle ajettiin noin 170 autokuormaa jätettä vuorokaudessa ja laajennuksen jälkeen määrän arvioidaan olevan noin 230 autokuormaa jätettä vuorokaudessa. Kuljetusmäärien lisäyksessä ei ole yksilöity onko lisäys sama sekä vaihtoeh-

dossa 1 että 2 huolimatta siitä, että tuotantomäärä on selkeästi suurempi vaihtoehdossa 2. Ohjelmaa tulisi laajentaa näiltä osin. Lisäksi varsinaisilla kuljetuksilla on myös ympäristövaikutuksia kestävyysnäkökulmasta, jos polttoaineeksi tarkoitettuja jätteitä kuljetetaan pitkiä matkoja. Arvioinnissa olisi hyvä myös tunnistaa ongelmat polttoaineen saatavuudessa, jolloin kyseeseen voi tulla myös jäteraaka-aineen kuljetukset Suomen rajojen ulkopuolelta.

YVA-ohjelmassa jätevoimalan laajennustarvetta perustellaan mm. sillä, että pääkaupunkiseudulla tarjolla olevan kierrätykseen kelpaamattoman, syntypaikkalajitellun jätteen määrä ylittää Vantaan jätevoimalan nykyisen ympäristöluparajan. Ohjelmassa ei ole kuitenkaan tarkemmin esitetty, mistä nämä jätevirrat ovat peräisin. Poltettavan jätteen joukossa on paljon kierrätykseen kelpaavaa jätettä, jota ei nykyisin vielä erotella. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan tulee sisällyttää selvitys mistä ja minkälaisia jätteitä voimalaitokselle on tarkoitus vastaanottaa.

YVA-ohjelmassa ei ole lainkaan mainittu Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisiä jätehuoltomääräyksiä, joiden päivitys on parhaillaan käynnissä. Määräyksissä olevaan yhdyskuntajätteen erilliskeräysvelvoitteeseen on biojätteen, kartongin, lasin, metallin ja pahvin osalta suunnitteilla merkittäviä tiukennuksia. Lisäksi erilliskeräysvelvoite on tarkoitus laajentaa koskemaan myös muovia. Näiden velvoitteiden toteutuessa polttoon ohjautuvan yhdyskuntajätteen määrä vähenee.

Kiertotalousajattelu on saanut viime aikoina vahvasti jalansijaa rakennusalalla. Tätä tukee myös jätelainsäädäntö; Valtioneuvoston jätteistä antaman asetuksen (179/2012) 16 §:ssä on asetettu tavoitteeksi, että vuonna 2020 vähintään 70 painoprosenttia rakennus- ja purkujätteestä hyödynnetään muutoin kuin energiana tai polttoaineeksi valmistamisessa.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee pyrkiä ennakoimaan kiertotalouden tuomia muutoksia jätehuoltoon. Jätevoimalan kapasiteettitarvetta määritettäessä tulee arvioida yllä esitettyjen jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteiden tiukennusten ja jätelainsäädännössä asetettujen tavoitteiden toteutumisen sekä mahdollisten muiden kiertotaloutta edistävien toimenpiteiden vaikutukset polttoon ohjautuvien jätteiden määrään. Arviointiselostuksessa on pohdittava todennäköisyys tilanteelle, jossa kierrätykseen kelpaamatonta jätettä ei saada polttolaitokselle tarpeeksi, jolloin polttoon päätyykin kierrätettäväksi soveltuvaa jätettä. Arviointiselostuksessa on esitettävä, millä keinoin varmistetaan, ettei tämän tyyppisiä tilanteita pääse syntymään.

Arvioinnissa tulisi lisäksi tarkastella seisokkien, huoltotaukojen ja prosessin käynnistämisen aikaisia vaikutuksia. Esimerkiksi nykytilanteessa

seisakkien aikana jätteet viedään Ämmässuon ekoteollisuuskeskukseen paalattavaksi, josta ne tuodaan jätevoimalaan sen käynnistymisen jälkeen. Hankekuvausta tulisi täydentää myös näiltä osin.

Muihin arvioitaviin ympäristön- ja ympäristöterveydensuojelullisiin vaikutuksiin ja estettyihin arviointimenetelmiin ei Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ole huomauttamista.

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Tanja Rajamäki, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32096
tanja.rajamaki(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala 27.11.2018

HEL 2018-011860 T 11 01 05

Lausunto

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavana oleva jätevoimalan kapasiteetin laajennus vastaa myös Helsingin kaupungin tavoitteita ilmastonmuutosta kiihdyttävien hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.

Östersundomin kaavatilanne

Maakuntavaltuusto hyväksyi Östersundomin 2. vaihemaakuntamaakuntakaavan 12.6.2018. Arviointiohjelman tiedot tulee tältä osin päivittää ja siinä tulee esittää kuva Östersundomin 2. vaihemaakuntakaavasta ja sen sisällöstä.

Hankealue sisältyy Östersundomin yhteiseen yleiskaavaan, joka on hyväksymiskäsittelyssä syksyllä 2018 (tarkistettu kaavaehdotus 19.6.2018). Arviointiohjelmassa tulee esittää ajantasaiset tiedot Östersundomin yhteisestä yleiskaavasta, sen sisällöstä ja käsittelyvaiheesta. Hankealue on yleiskaavassa merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueeksi, jonka itäpuolella on luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä ekologinen yhteys ja ekologisen yhteyden mahdollistava vihersilta. Hankealue sijoittuu lähelle yleiskaavassa esitettyä ekologisen yhteyden kehitettävää osaa, joten hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee arvioida myös tähän kohdistuvat vaikutukset.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että tarkistetussa kaavaehdotuksessa rakentamisalueita sijoittuu huomattavasti arviointiohjelmassa esitettyä lähemmäksi hankealuetta.

Hankealueen lähellä Helsingin Östersundomissa on vireillä Norrbergetin asemakaava, mikä tulee mainita luvussa 6.1.3.. Tuleva noin 60 hehtaarin elinkeinotoimintojen alue sijoittuu hankealueen itäpuolelle.

Hankkeen liittyminen muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin

Jättesuunnitelmia esittelevässä kohdassa olisi syytä mainita myös Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset, joiden päivittäminen on parhaillaan vireillä. Voimassa olevien jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteita ehdotetaan laajennettaviksi ja lisäksi määräykseen ehdotetaan lisättäväksi uusi erilliskeräysvelvoite muovipakkauksille.

Hallitus on esittänyt, että kivihiilen käyttö sähkön tai lämmön tuotannon polttoaineena kielletään toukokuun alussa vuonna 2029. Kieltoon tähtäävä lakiesitys on käsiteltävänä eduskunnassa. Mikäli laki tulee voimaan, sillä on vaikutusta myös Vantaan Energia Oy energiantuotantotapoihin, joten asia voitaisiin tuoda esiin arviointiohjelmassa.

Valtioneuvoston periaatepäätös meluntorjunnasta on kumottu 31.12.2015, joten siihen ei tule viitata arviointiohjelmassa.

Nykytilan kuvaus

Ympäristön nykytilan kuvaus on pääpiirteissään riittävä, mutta se vaatii paikoin täydentämistä ja tietojen tarkastamista. Ympäristövaikutusten nykytilan kuvaaminen mahdollisimman kattavasti ja tarkasti on erityisen oleellisesta hankkeesta, jossa nollavaihtoehto vastaa ympäristössä nykyisin vallitsevaa tilaa, eli tilannetta, jossa jätevoimalan kapasiteetti ja siten ympäristövaikutukset säilyvät nykyisellään.

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatua ja sen kehittymistä on kuvattu kattavasti. Nykyisen jätteenpolttolaitoksen aiheuttamista päästöistä ja pitoisuuksista olisi kuitenkin hyvä lisätä tietoa. Liikenne ja melu -kohdassa tulisi esittää alueen nykyinen melutilanne käytettävissä oleviin ja mainituihin lähteisiin perustuen, näin vallitsevasta melutilanteesta saisi selkeämmän kuvan.

Vaikutusten arviointi

Arviointiohjelmassa on tunnistettu merkittävimmät ja keskeisimmät oletettavissa olevat vaikutuskokonaisuudet, joita arviointityössä painotetaan. Esitetyt tiedot oletetun vaikutusalueen laajuudesta ja arvioinnin sisällöstä on esitetty pääosin asianmukaisesti. Arvioinnin aikana tietoja tulee kuitenkin varautua tarkentamaan ja täydentämään. Erityistä huomioita tulee arvioinnissa kiinnittää herkkiin kohteisiin, joita ovat esimer-

kiksi asuminen, virkistysalueet, herkäät luontokohteet ja veden hankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet sekä toisaalta ilmastovaikutuksiin.

Kaupunkiympäristön toimialan mielestä ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi selkeämmin arvioida hankkeen vaikutuksia myös jätepolitiikan tavoitteiden näkökulmasta. Jätteen määrän vähentäminen sekä uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostaminen, ovat jätelain mukaan ensisijaisia tavoitteita, joten hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee pyrkiä ennakoimaan kiertotaloutta edistävien toimien vaikutuksia mm. polttoon ohjautuvien jätteiden määriin, kuljetusmatkoihin ja hankkeen vaikutuksiin luonnonvarojen käyttöön.

Meluvaikutusten arvioinnista todetaan, että eri hankevaihtoehdoissa ei ole melun kannalta merkittävää eroa, joten kaikkien hankevaihtoehtojen meluvaikutuksia voidaan arvioida saman melumallinnuksen avulla. Toisaalta sanotaan, että ympäristömelutasot lasketaan nykyisessä tilanteessa sekä tilanteessa, jossa jätevoimalaa on laajennettu suunnitelmien mukaisesti. Kohtaa tulee selventää, eikä etukäteen voida määrittellä sitä, ettei hankevaihtoehdoilla ole eroa.

Ilmanlaadun arvioinnissa on oleellista, että voimassa oleviin ilmanlaadun raja- ja ohjearvoihin vertaamisen lisäksi arvioidaan sitä, minkä suuruisen lisäyksen hankevaihtoehdot aiheuttaisivat nykyisiin pitoisuustasoihin eli minkälaiset hankkeen päästöjen aiheuttamat pitoisuudet ja vaikutukset ovat yhdessä nykyisten päästölähteiden kanssa.

Häiriö- ja onnettomuustilanteiden seurausvaikutusten arviointi -kohdassa jää epäselväksi, mitä riski- ja häiriötekijöitä aiotaan tarkastella. Mahdollisten onnettomuuksien ja häiriöiden vaikutusalueiden laajuus tulee arvioida ottaen huomioon tulevat maankäytön muutoksiin liittyvät suunnitelmat.

Hanke ja YVA-prosessi

Vantaan Energia Oy suunnittelee jätevoimalan laajentamista. Laajennus sijoittuu nykyisen laitoksen kanssa samalle tontille. Laajennus on osa yrityksen tavoitetta leikata hiilidioksidipäästöjään vuoden 2010 tasosta kymmenesosaan vuoteen 2030 mennessä ja lopettaa kivihiilen käyttö energiantuotannossa kokonaan 2020-luvulla. Sähköä ja lämpöä tuottava Vantaan jätevoimalassa poltetaan kierrätykseen kelpaamatonta, syntypaikkalajiteltua jätettä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa. Hankevaihtoehdossa 0 (VE0) tarkastellaan tilannetta, jossa laajennushanketta ei toteuteta ja voimalaitoksen kapasiteetti pysyy nykyisessä, noin 374 000 tonnissa poltettua jätettä vuodessa. Hankevaihtoehdossa 1 (VE1) arvioidaan tilannetta, jossa olemassa olevien katti-

laiden kapasiteettia lisätään siten, että jätevoimalan kokonaiskapasiteetti on noin 450 000 tonnia poltettua jätettä vuodessa. Hankevaihtoehdossa 2 (VE2) arvioidaan tilannetta, jossa olemassa olevien kattiloiden kapasiteetin lisäyksen lisäksi jätevoimalaa laajennetaan uudella arinakattilalla, jolloin jätevoimalan kokonaiskapasiteetti olisi yhteensä noin 600 000 tonnia vuodessa.

Arviointityössä painotetaan keskeisimpiä vaikutuskokonaisuuksia, jotka hankkeessa ovat: polttoaineiden hankinta, kuljetus ja käsittely, maaperä ja pohjavedet, sivutuotteiden määrä, laatu, käsittely ja loppusijoitus, savukaasupäästöt ja sosiaaliset vaikutukset.

YVA-menettely on kaksivaiheinen. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa eli YVA-ohjelmassa esitetään tiedot hankkeesta, sen vaihtoehdoista, ympäristön nykytilasta sekä suunnitelma siitä, miten hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan. Arvioinnin tulokset esitetään ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa eli YVA-selostuksessa.

Lausuntopyyntö

Kaupunkiympäristön toimialalta on pyydetty lausuntoa kaupunginhallitukselle Vantaan Energia Oy:n Vantaa jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunto on pyydetty toimittamaan 28.11.2018 mennessä.

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristöasiantuntija, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi